College van Gedeputeerde Staten
statenbrief

Aan Provinciale Staten
Statencommissie RGW

DATUM	10 januari 2017	REFERENTIE	I.A. Bos
ONS NUMMER	81A2C7B9	DOORKIESNUMMER	06-30366763
NUMMER PS	2017RGW11	E-MAILADRES	ies.bos@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE		PORTEFEUILLEHOUDER	Krol

Onderwerp Statenbrief: Slagvaardige en effectieve uitvoering natuurcompensatie

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Aanleiding en voorgeschiedenis
Ter bescherming van het NNN en bos geldt in het algemeen een compensatieverplichting indien deze door ruimtelijke ontwikkelingen worden aangetast; bij aantasting dient nieuw NNN of nieuw bos te worden aangelegd dat qua oppervlakte, natuurkwaliteit en ruimtelijke samenhang tenminste gelijkwaardig is. In de afgelopen jaren is uit landelijke onderzoeken en uit onze eigen ervaringen gebleken dat de uitvoering van deze natuurcompensatie te wensen overlaat (o.a. onderzoeken Alterra, Algemene Rekenkamer en Nationaal Groenfonds, en ons Ruimtelijk Actieprogramma (RAP) 2008-2011). (Onder natuurcompensatie wordt in deze brief zowel natuur- als boscompensatie verstaan). Het is vaak moeilijk locaties voor natuurcompensatie te vinden. Dit leidt tot vertraging in de besluitvorming over ruimtelijke ontwikkelingen en tot realisatie van vaak losliggende snippers natuurcompensatie met een (relatief) lage natuur-, landschaps- en recreatieve kwaliteit. Verder is uit de onderzoeken gebleken dat de registratie, de monitoring en de juridische en planologische borging van de compensatie vaak onvoldoende is.

Uw Staten hebben eind 2014, constaterende o.a. dat met de decentralisatie van het natuurbeleid de provincie verantwoordelijk wordt voor een effectieve uitvoering van de natuurcompensatie, een motie (motie 45B, PS 8 december 2014/Begroting 2015) aangenomen waarin wij worden verzocht:
- in de aanloop naar de eerstvolgende herziening van de PRS/PRV de regelgeving over natuurcompensatie te bezien, en
- het provinciale natuurcompensatieloket om te bouwen tot een natuurcompensatiebank.

Met deze brief willen we u informeren over hoe wij de landelijk geconstateerde problemen m.b.t. de uitvoering van natuurcompensatie en het verzoek van uw Staten om de regelgeving te bezien en om een natuurcompensatie-bank te vormen, de afgelopen periode hebben opgepakt en de komende periode nog verder willen oppakken.

De reden om u nu te informeren is mede gelegen in het onderzoek dat de Randstedelijk Rekenkamer medio 2016 is gestart naar hoe de vier Randstadprovincies het provinciale natuurcompensatiebeleid invullen. De Rekenkamer komt naar verwachting in maart met het eindrapport van het onderzoek.

Essentie / samenvatting:
In het voorjaar van 2016 zijn wij, gelet op de herijking van de PRS en PRV en de invoering van de Wet natuurbescherming, een traject gestart om te komen tot een slagvaardige en effectieve uitvoering van natuurcompensatie en de vorming van een natuurcompensatiebank. Dit heeft geresulteerd in voorstellen m.b.t. natuurcompensatie die wij aan u op 12 december 2016 hebben voorgelegd in het kader van de herijking van de PRS en PRV en de invoering van de Wet natuurbescherming. U heeft deze voorstellen overgenomen.

In de PRV is o.m. het (harde) vereiste dat compensatie van het NNN in de directe nabijheid dient plaats te vinden losgelaten en de mogelijkheid geopend om te compenseren binnen het NNN – indien dit leidt tot een versnelling van de realisatie van het NNN – onder de voorwaarde dat het NNN met een gelijke oppervlakte wordt uitgebreid. Hiermee is de PRV in overeenstemming gebracht met het landelijke Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De PRV is ook aangevuld met een compensatieverplichting in geval van aantasting van de Groene Contour.

Vanaf 1 januari 2017 treedt de Wet natuurbescherming in werking. Met de inwerkingtreding komt de Boswet te vervallen en wordt de provincie in plaats van de minister van EZ bevoegd gezag voor boscompensatie. Voor de invoering van de Wet natuurbescherming vanaf 1 januari 2017 is door u in december 2016 de Verordening natuur en landschap (Vnl) vastgesteld en zijn door ons de Beleidsregels natuur en landschap (Bnl) vastgesteld. Ook in de Vnl en Bnl is (anders dan bij de uitvoering van de Boswet) voor boscompensatie het nabijheidsvereiste losgelaten.

In de Bnl zijn verder objectieve criteria opgenomen om de opgave voor boscompensatie te bepalen (bijlage 1 behorend bij art. 4.4, lid 3 van de Bnl). Afhankelijk van de hersteltijd/leeftijd van het bos dat wordt aangetast en het voorkomen van zeldzame en bedreigde soorten waar de aantasting plaatsvindt, is een toeslag per ha aangetast bos van toepassing. Het voornemen is voor het bepalen van de opgave voor NNN-compensatie in de EHS-wijzer (c.q. NNN-wijzer) dezelfde criteria op te nemen, aangevuld met een criterium voor een toeslag afhankelijk van de waardering van het natuurbeheertype dat wordt aangetast.

Met het loslaten van het nabijheidsvereiste wordt de vorming van een goed functionerende natuurcompensatie-bank mogelijk. Het loslaten maakt het mogelijk de natuurcompensatie te bundelen op een beperkt aantal locaties in de provincie met een hoge natuur-, landschaps- en/of recreatieve kwaliteit. In 2017 zal door ons aan de vorming van de natuurcompensatiebank concreet vorm worden geven. 'In de bank' zullen gronden op voorraad worden gehouden of over het op voorraad houden van gronden afspraken worden gemaakt met andere partijen. De gronden zullen door de provincie worden aangeboden aan compensatieplichtigen om aan hun verplichting te kunnen voldoen. Hiermee kan de besluitvorming worden versneld en kunnen compensaties worden gebundeld. De compensatiebank biedt ook de mogelijkheid provinciale doelen op het gebied van natuur, landschap en recreatie (zoals NNN, Groene Contour en Recreatie om de Stad) te realiseren.

Compensatieplichtigen zullen niet verplicht worden gebruik te maken van de natuurcompensatiebank. Zij kunnen ook zelf komen met locaties waarop zij de compensatie willen realiseren. Hiervoor gelden wel kwaliteitseisen. In geval van NNN-compensatie dient de compensatie op basis van de PRV daadwerkelijk een bijdrage te leveren aan het NNN en plaats te vinden aansluitend aan het NNN (bij voorkeur binnen de Groene Contour). In geval van boscompensatie (voor een aantasting buiten het NNN) dient op basis van Bnl de compensatie een meerwaarde te hebben, bijvoorbeeld door te grenzen aan een boskern, bij te dragen aan bestaand natuur- landschaps- en recreatiebeleid van provincie of gemeenten of te leiden tot een versterking van de landschappelijke kwaliteit. Met de natuurcompensatiebank wordt het voor betrokken overheden gemakkelijker dan in het verleden consequent vast te houden aan de kwaliteitseisen omdat in de bank goede alternatieven aanwezig zijn.

Het afgelopen jaar hebben we naast de wijziging van de regels m.b.t. natuurcompensatie in de PRV, Vnl en Bnl ook de registratie van de natuurcompensatie verbeterd. We hebben een overzicht (registratie) gemaakt van alle compensatieverplichtingen en de realisatie daarvan vanaf 2010 van RWS voor rijkswegen en -wateren, van NNN-compensatie op basis van wijzigingen in gemeentelijke bestemmingsplannen en van boscompensatie op basis van de Boswet. Een overzicht op hoofdlijnen van de compensatieverplichtingen vanaf 2010 is in onderstaande tabel opgenomen. De registratie zal het komende jaar worden aangevuld met kaarten met daarop de locaties van aantastingen en de realisaties van natuurcompensatie.

Overzicht verplichtingen natuur- en boscompensatie RWS, NNN-compensatie en boscompensatie vanaf 2010 (s.v.z. november 2016)

	aantal gevallen	NNN-compensatie (ha)	Bos-compensatie (ha)	Totaal (ha)
Projecten rijkswegen en -wateren RWS (1)	11	48,1	131,9	180,0
NNN-compensatie in bestemmingsplannen	3	8,3		8,3
Boscompensatie o.b.v. Boswet	46		23,4	23,4
Totaal	**60**	**56,4**	**155,3**	**211,7**

(1) Betreft alleen projecten waarvan Tracébesluit of ontwerp Tracébesluit is vastgesteld; overzicht is incl. Ring Utrecht en excl. knooppunt Hoevelaken. De boscompensatie van RWS-projecten is inclusief die op basis van gemeentelijke verordeningen.

De verplichtingen van RWS in de tabel betreffen zowel NNN-compensatie als boscompensatie. Het ministerie van I&M is, omdat het rijksprojecten betreft, in de meeste gevallen bevoegd gezag. De invoering van de Wet natuurbescherming brengt hier geen verandering in. Dit neemt niet weg dat we ook voor deze compensatie, gelet op onze toegenomen verantwoordelijkheid voor het NNN en bos in het landelijk gebied, een regierol zullen gaan vervullen door ons op te stellen als partner van RWS met als doel te komen tot een kwalitatief goede natuurcompensatie, een betere monitoring en (juridische en planologische) borging van de instandhouding en het beheer van de gerealiseerde compensatie.

Voor NNN-compensatie is de gemeente bevoegd gezag en dient de gemeente ook toe te zien dat de compensatie wordt uitgevoerd. De provincie faciliteert de gemeente bij de toepassing van de regels voor NNN-compensatie en ziet toe op een goede toepassing van de regels. De provincie zal samen met de gemeente zorgdragen voor een betere monitoring en borging van de instandhouding en het beheer van de gerealiseerde compensatie. De invulling hiervan zal eveneens dit jaar verder worden uitgewerkt.

Voor boscompensatie wordt de provincie vanaf 1 januari 2017 bevoegd gezag. De RUD ziet toe op een goede uitvoering van boscompensatie. Dit blijft ook na 1 januari 2017 het geval. Gerealiseerde boscompensatie valt (weer) onder de bescherming van de Wet natuurbescherming. Hiermee is de monitoring en borging voor boscompensatie geregeld. Gelet hierop zijn voor boscompensatie, anders dan voor RWS-projecten en NNN-compensatie door gemeenten, geen nieuwe afspraken over monitoring en borging nodig.

Meetbaar / beoogd beleidseffect
Slagvaardige en effectieve uitvoering van NNN-compensatie en boscompensatie.

Financiële consequenties
Geen.

Vervolgprocedure/voortgang
In 2017 concreet vorm geven aan de natuurcompensatiebank en verdere uitwerking van de registratie, monitoring en (juridische en planologische) borging van de uitvoering van NNN- en boscompensatie voor RWS-projecten en voor gemeenten bij toepassing van NNN-compensatie.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten
Kennis te nemen van deze brief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,